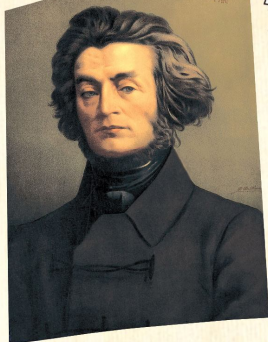

Адам Міцкевич

Вибрана
поезія

Адам Міцкевич ВИБРАНА ПОЕЗІЯ

«Вибрана поезія» Адама Міцкевича — добірка, до якої увійшли одні з найвідоміших віршів автора ***. У них представлені особисті інтимні переживання ліричного героя. Переклад поезій був здійснений видатним українським митцем Дмитром Павличком.

ОДА ДО МОЛОДОСТІ

Und die alten Formen sturzen eir

P.F. Schiller¹

Ні серць, ні душ — то кістяків народи;
Дай, молодосте, крила!
Хай злечу над мертвим світом
До оман ясної вроди,
Де старі перегороди
Новизни могутнім квітом
Розбиває твоя неприборкана сила.
Хай вже ті, що йдуть до ночі,
Хилячи долу поорані чола,
Стільки побачать довкола,
Скільки засягнуть погаслі очі.
Ти ж, молодосте, лети
Над просторами високо,
Ти людства безмірні свіги
Пронизуй, мов сонця око.
Дивися вниз, де вічна мла встеля
Безмір лінивства, бруду повен:
То земля!
Глянь, як з вод її гниющих

---

¹ Старі форми руйнуються. Ф. Шиллер (нім.). (Прим, перекладача).

Вибивсь гад у шкаралуцах.
Він сам собі стерно, моряк і човен;
Він повзає по хвилях, западає у вир,
Іде навпереверти, навзверти,
Меншого змія хоче цей, більший, пожерти,
А втім він вибухнув на скелі, як пузир.
Ніхто не знає ні його життя, ні згуби:
То самолюби!
Молодосте! Обернеться гіркотою
Нектар життя, випитий на самоті;
Радість небесна напоїть серця тільки ті,
Що поєднані ниткою золотою.
Разом, юні побратими!..
Спільне щастя до мети вестиме:
Розумні шалом, єдністю дужі,
Разом юні побратими!..
Щасливий той, хто впав при зброї,
Хто тіло в смертельній стужі
Дав іншим на східць до слави нової.
Разом, юні побратими!..
Путь стрімлюща і ковзка,
Сила й страх — то вражі вої,
Хай же сила силу відтиска,
Вчімось бороти переляк змолоду, як герої!
Хто дитям у колисці вдушив змію,
Що потім йому кентаври?
Він видере з пекла долю свою,
До неба піде по лаври.

Сягай, куди зір не сяга;
Ламай, що розум не зломить:
Молодосте! Орлина твоя снага,
Плечі твої — мов громи.
Гей! Рамено до рамена! Землю навкруг
Обвиймо руками, браття!
Думи зістріємо в спільне багаття
І в спільне багаття — дух!..
Встань же, брило, з ями свіга, —
На колії нові пора;
Як злізе з тебе плісняви кора,
Згадаєш зелені ліга.
Справді, в безмірі тьми і безладь,
Де сили стихійні в роздорі,
На підвалинах мусили стать
З волі Божої Всесвіту речі;
Шумлять вітри, клекочуть глибонечі,
А блакить освіблюють зорі —
В битвах жадоби лиш людський рід,
Лиш людство в нічному полоні;
Та гудуть вогні проломні,
З хаосу вийде духу світ:
Молодість його зачне на своїм лоні,
А дружба дасть йому теплінь в долоні.
Суремлять весняні води,
Передсудів гинуть льоди.
Встань, зоренице свободи,
Порятунку сонце, веди!

ДО М...

Геть із моїх очей!., корюсь одразу,
Із серця геть!., що ж, треба відійти.
Геть з пам'яті!., та ні... цього наказу
Не виконаємо — ні я, ні ти.
Я — ніби тінь: все ширші в неї крила,
Що далі відлітає од вогню, —
Що далі відступлю од тебе, мила,
То більшим сумом дух твій затемню.
На кожному кроці, кожною порою,
Де ми ридали, де зазнали втїх,
Я буду біля тебе і з тобою,
Як слід болїнь і радостей моїх.
Чи підійдеш до арфи в самотинї
І співом сколихнеш вечїрню тьму,
Згадаєш раптом, що о цїй годинї
Ту пісню вже співала ти йому.
Чи сядеш грати в шахи — мить зажури,
Король у сітях, здатися пора,
Згадаєш: ти втрачала так фігури,
Як гралася остання наша гра.
Чи на балу, де одяги кармінні,
І музика, і щебетання дїв,
Побачиш вільне місце при камїні,
Згадаєш — там зі мною він сидїв.
Чи будеш ти читати про кохання,
Навїк розбите присудом творця,

Подумаєш, одклавши те читання:
«Таж то про наші писано серця...»
Якщо ж (по волі автора, звичайно)
Закохані зйдуться врешті знов,
Загасиш свічку і зігнеш печально, —
Чом наша не скінчилась так любов?!
Втім блискавки сяння таємниче
Ніч розігне, як вістря палаша,
Сич у вікно заб'ється й закигиче...
І скажеш ти, що то моя душа.
На кожнім кроці,жною порою,
Де ми ридали, де зазнали втіх,
Я буду біля тебе і з тобою
Як слід болінь і радостей моїх.

Вірш, написаний 1823 року

СПОГАД

Лауро! Чи тепер, мов сон, перед тобою
Найкращих наших ліг зринає дивина,
Коли закохані і юні, як весна,
Ми забували світ, затьмарений журбою?
Струмочок жебонить у лузі під вербою,
В жасминових кущах альтана потайна...
Там темрявою ніч ласкава й чарівна
Обкутувала нас, як ніжності габою.
А місяць осявав з блакитної пугі

То білосніжну грудь, то персні золоті,
Тобі надаючи свого причарування.
Мруть очі у в очах, душа в душі щемить,
Стрічаються уста, і горнутья в ту мить
Сльозина до сльози, зітхання до зітхання.

МЕНЕ ВІД МЕНЕ БОРОНИ

Мене від мене борони, прошу зарання,
Бо наскривь бачу я не раз Твої Писання;
Так сонце дивиться кривь млу, що золотою
Здається людям лиш, а сонцю — темнотою.
Та люди більші сонць, бо знають: поволока
Не темно-злотяна — то все лиш витвір ока.
До Тебе сонячні звертаю я зіниці,
Руками я ловлю Тебе за дві правиці,
Волаю голосно: відкрий же таємниці!
Ти зверхність доведи
Свою — або ж без бою
Зізнайся: рівня ми в усіх ділах з Тобою.
Свого початку Ти не знаєш, а чи знало
Племено людське, де, коли на землю впало?
Досліджуєш Себе — що ж робить людство,
глянь-но, —
В своїй історії гребеться ненастанно.
Не в силі розум Твій збагнути власне вміння, —
Чи не такий же ум і в людського створіння?

Безсмертний Ти, а ми — так само невмирущі,
Блукалець Ти, і ми блукаєм, як у пущі.
Не відаєш Свого кінця, — а нам він буде?
В єднанні ділишся — так само чинять люди.
Ти різний — ми також думками розмаїті,
Єдиний — серцем ми з'єдинені й зігріті.
На небі Ти владар — вивчаємо там зорі,
На морі дужий Ти — ми плаваємо в морі.
О Ти, що світиш нам щоночі і щоднини,
Скажи, а чим же Ти відмінний від людини?
Ти всюди борешся з могутнім сатаною,
Ми ж боремось в душі з жадань своїх маною.
Ти людську брав Собі подобу сонцелику.
Скажи: чи брав на мить, чи був Ти в ній одвіку?

ПЕТЕРБУРГ ДОРОГА ДО РОСІЇ

Летить до все дикішої країни
Кибитка по снігу — так вітер лине;
І мої очі, ніби два орли,
Кружляють над безмежжям океану,
Несе їх буря в далечінь незнану,
Чужа стихія виринає з мли,
Нема де їм спочити, скласти крила,
Вниз дивляться і знають: там — могила.
Не стріне погляд міста. Ні гори,